

Asia: VN/25295/2024

HE eduskunnalle SOLAS-yleissopimuksen liitteeseen, MARPOL-yleissopimuksen I pöytäkirjaan ja painolastivesiyleissopimuksen liitteeseen tehtyjen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laeiksi merilain ja väylämaksulain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Liikenne- ja viestintäministeriö on pyytänyt ulkoministeriöltä lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta ihmishengen turvallisuudesta merellä vuonna 1974 tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 11/1981, "SOLAS-yleissopimus") liitteeseen, alusten aiheuttaman meren pilaantumisen ehkäisemisestä tehtyyn vuoden 1973 kansainväliseen yleissopimukseen liittyvän vuoden 1978 pöytäkirjan (SopS 51/2983, "MARPOL-yleissopimus") I pöytäkirjaan sekä painolastivesien ja sedimenttien valvonnasta ja käsittelystä tehdyn kansainvälisen yleissopimuksen (SopS 37 ja 38/2017, "painolastivesiyleissopimus") liitteeseen tehtyjen muutosten hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi sekä laeiksi merilain ja väylämaksulain muuttamisesta. Hallituksen esityksen tavoitteena on hyväksyä ja saattaa voimaan kansainvälisen merenkulkujärjestön (IMO) meriturvallisuuskomiteassa ja meriympäristökomiteassa hyväksytyt sopimusmuutokset, joista osa kuuluu lainsäädännön alaan ja vaatii eduskunnan hyväksyntää. Lisäksi hallituksen esityksessä ehdotetaan eurooppalaisen merenkulkualan yhdenmetyt palveluympäristön perustamisesta ja direktiivin 2010/65/EU kumoamisesta annetusta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksesta (EU) 2019/1239 johtuvia muutoksia väylämaksulakiin merenkulun tiedonhallintajärjestelmän käyttöönottamiseksi väylämaksulain mukaisissa toiminnoissa.

Ulkoministeriö kiittää mahdollisuudesta lausua ja toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Ulkoministeriön kiinnittää yleisesti huomiota hallituksen esitysten laatimisohjeisiin (HELO-opas) valtiosopimustaustaisia hallituksen esityksiä laadittaessa.

SOLAS- ja MARPOL-yleissopimuksiin tehdyt muutokset vaikuttaisivat kuuluvan esitysluonnoksen mukaan osin EU:n yksinomaiseen ja osin EU:n ja sen jäsenvaltioiden kesken jaettuun toimivaltaan, jolloin eduskunnalla on toimivalta hyväksyä ne vain siltä osin kuin ne kuuluvat jäsenvaltion toimivaltaan. Sen sijaan painolastivesiyleissopimuksen osalta Suomella vaikuttaisi olevan toimivaltaa sopimusmuutosten hyväksymiseksi kokonaisuudessaan, koska EU ei ole esitysluonnoksen mukaan antanut relevanttia sääntelyä sopimuksen kattamalla alalla, joka lähtökohtaisesti kuuluu EU:n ja sen jäsenvaltioiden kesken jaettuun toimivaltaan. Sikäli kun toimivallanjako on edellä kuvatun kaltainen ulkoministeriö esittää, että hallituksen esityksen ensimmäisessä ponnassa, joka koskee kansainvälisten velvoitteiden hyväksymistä, tehtäisiin ero sen välillä, mitkä velvoitteet kuuluvat kokonaisuudessaan Suomen toimivaltaan, jolloin niitä esitetään hyväksyttäväksi kokonaan, ja mitkä velvoitteet puolestaan esitetään hyväksyttäväksi vain siltä osin kuin ne kuuluvat Suomen toimivaltaan. Hyväksymistoimivallan laajuuden perusteella eri kategorioihin kuuluvat velvoitteet esitetään jaettavaksi ponnassa kahteen kappaleeseen, joista ensimmäinen koskisi kokonaan Suomen toimivaltaan kuuluvia velvoitteita ja jälkimmäinen ns. sekamuotoisia velvoitteita ja jonka loppuun siten kirjattaisiin vakiintuneen tavan mukaan ”siltä osin kuin [kyseiset muutokset] kuuluvat Suomen toimivaltaan”.

Ulkoministeriö on lisäksi lähettänyt suoraan valmistelijoille teknisiä huomioita hallituksen esitysluonnoksesta.

Suvanto Kaija
Ulkoministeriö

Peuraniemi Laura
Ulkoministeriö